

stedvist lidt hurtig med konklusionerne. Desuden kunne han have betonet kontinuiteten stærkere, end tilfældet er. Ligesom loven om sundhedsvedtægter fra 1858 var miljøbeskyttelsesloven fra 1973 en rammelov, og som sin gamle forgænger var det først og fremmest kommunerne, der fik tillagt administrationen og fortolkningen af den nye lov.

Engbergs store og velskrevne oversigt vil være et nyttigt udgangspunkt og hjælpemiddel for den fremtidige nærmere udforskning af forureningens historie i Danmark, et arbejde, der kun så småt er kommet i gang, men som uden tvivl vil tage et opsving i de følgende år.

Ole Hyldtoft

Peter S. Petersens Erindringer – en kilde til den danske bosættelse i Dannebrog, Nebraska 1871-95. Udgivet ved KARSTEN KJER MICHAELSEN og BIRTHE KJER MICHAELSEN, Odense Bys Museer i kommission hos Odense Universitetsforlag, 1999. 238 s. ill.

Under forarbejdet til særudstillingen »Danskerne på prærien« på Hollufgård i 1997 blev det håndskrevne manuskript på 641 sider til Peter S. Petersens erindringer fundet på Nebraska State Historical Society i Lincoln. De to udgivere har ydet en kæmpeindsats ved at oversætte, redigere og beskære orinalmanuskriptet, og selv om det kan forekomme ordrigt, er det fra forfatterens hånd disponeret i små afgrænsede afsnit med en fyndig overskrift, så det er overkommeligt at finde de emner, som måtte have interesse.

Alt for få af de danske pionerer magtede at beskrive deres oplevelser over et længere tidsrum, så dette er et velkomment bidrag til vores kilder til den tidlige udvandring og især til den danske bosættelse omkring byen Dannebrog i Howard Co., Nebraska. Her hører vi så autentisk, som det vel kan gøres, sønnens beskrivelse af faderens begrundelse for at udvandre til trods for, at han havde det godt i Danmark – »det er for vores børns skyld – ikke for vores egen«. Udsigterne var for ringe, når et lille husmandssted skulle deles mellem fire børn.

Der er interessante beretninger om stort og småt i nybyggertidens Nebraska med beskrivelse af udgravningen af et »dugout«, familiens første hus, gravet ind i en skrænt med græstørv som væg, af de voldsomme snestorme og af græshoppeplagerne. Det kan ind imellem blive lidt rigeligt med de mere personlige observationer, men tålmodigheden belønnes med spændende erindringer fra et liv levet under forhold, som er svære at forestille sig i dag, og som vi som sagt ikke har mange kilder til. Peter S. Petersen er et eksempel på den sociale opstigning i det amerikanske samfund, som så mange af udvandrerne børn foretog. Han begyndte som landarbejder, blev bogsælger og senere ansat i forskellige forretninger. I 1890'erne udviklede driftige forretningsdrivende både banker og ejendomshandler, og Peter S. Petersen gør denne udvikling med som ansat i en sådan butik trods sin ringe uddannelse med nogle få års skolegang. Af en efterskrift fremgår det, at han i 1905 – altså efter den periode, som erindringerne dækker – blev udnævnt til embedet som postmester i Dannebrog, et embede, han beholdt lige til 1934, hvor han var 73 år. Samtidig med udnævnelsen købte han den lokale avis The Dannebrog News, som han drev til 1926.

Alt i alt giver bogen et anbefalelsesværdigt indblik i pionertidens Nebraska, og for folk med slægtshistoriske interesser – især i Dannebrogområdet – er der fyldige sted- og personregistre.

Jette Mackintosh